УДК 615.1:338.45:661.12:355:617.54/55-001-082

О. П. ШМАТЕНКО, д-р фарм. наук, проф.,
В. В. ТРОХИМЧУК, канд. фарм. наук, доцент, А. М. СОЛОМЕННИЙ
Українська військово-медична академія, м. Київ

НОРМАТИВНІ ПІДХОДИ У МЕДИКАМЕНТОЗНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ІЗ ТОРАКОАБДОМІНАЛЬНОЮ ТРАВМОЮ

Ключові слова: військовослужбовці, медикаментозне забезпечення, лікарські засоби, нормування, торакоабдомінальна травма

Однією з актуальних проблем лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я та медичної служби Збройних Сил України є пошук шляхів раціоналізації матеріально-технічного забезпечення медичних закладів відповідно до їх потреб. Впровадження принципів раціонального використання матеріальних ресурсів на науковому, організаційно-медичному та медикотехнологічному рівнях підвищує економічну ефективність медичного постачання. У результаті аналізу функціональних особливостей формулярної системи з'ясовано, що вона фактично використовує традиційний підхід нормованого розподілу лікарських засобів (ЛЗ) [1, 2, 6].

Метою дослідження є розроблення методики нормування ЛЗ для медикаментозного забезпечення (МЗ) постраждалих військовослужбовців із торакоабдомінальною травмою (ТАТ).

Матеріали та методи дослідження

Об'єкт дослідження – обліково-звітні документи (форма 3/МЕД «Медичний звіт лікувального закладу») Головного військово-медичного клінічного центру «ГВКГ» та Військово-медичних клінічних центрів регіонів за останні п'ять років.

Предмет дослідження – методичні підходи, нормативно-правові акти та організаційно-економічні засади системи МЗ постраждалих військовослужбовців із ТАТ. Методи дослідження – статистичний та нормативний методи.

Результати дослідження та обговорення

Надання спеціалізованої медичної допомоги постраждалим військовослужбовцям із ТАТ потребує забезпечення значною кількістю ЛЗ. Раціональне кількісно-економічне врегулювання цієї проблеми можливе шляхом створення формулярного переліку (ФП), використання процесу нормування ЛЗ та стандартизації процесів надання медичної допомоги, тобто удосконалення системи МЗ [2]. Такі підходи зумовлені структурною побудовою Збройних Сил України, принципами підпорядкування та звітності, однотипністю структурних підрозділів, частковим територіальним постачанням, простотою розрахунків, уніфікованістю звітів тощо [1].

Впровадження в практичну діяльність медичної служби госпітальної ланки ФП препаратів, розробленого з урахуванням фармакоекономічних показників та вимог нормативних документів, дає змогу оптимізувати рівень бюджетного фінансування, визначити потребу в ЛЗ на встановлений період діяльності медичної служби. Це сприяє підвищенню якості МЗ, дає можливість визначити необхідні витрати для надання медичних послуг, а також призводить до раціонального використання препаратів [4, 5].

© Колектив авторів, 2015

Також важливим компонентом оптимізації системи МЗ є нормування ЛЗ на основі оптимального переліку ЛЗ для постраждалих з відповідними травмами, який враховує динаміку протікання та ступінь тяжкості отриманої травми. Розроблення методики нормування ЛЗ для МЗ постраждалих військовослужбовців потребує врахування багатьох факторів, від яких залежить кількісний та якісний склад норми.

На норму МЗ впливає величина та структура санітарних втрат. Одержані в результаті документального аналізу обліково-звітних документів дані величини та структури санітарних втрат свідчать про поступове підвищення рівня отримання військовослужбовцями політравми, в тому числі й ТАТ. Враховуючи, що кількісні показники відповідають даним мирного часу, то в особливий період вони можуть відрізнятись в десятки разів [3].

Практичною реалізацією дослідження є методика нормування ЛЗ для надання спеціалізованої медичної допомоги постраждалим військовослужбовцям на рівні військово-медичного клінічного центру (рисунок). В основу розрахунку норм ЛЗ покладено такі фактори: санітарні втрати, чітка уява про оптимальний перелік ЛЗ, оцінка стану тяжкості постраждалих із ТАТ, нормативні показники надання медичної допомоги (види та рівні медичної допомоги), одержані в ході дослідження [2].

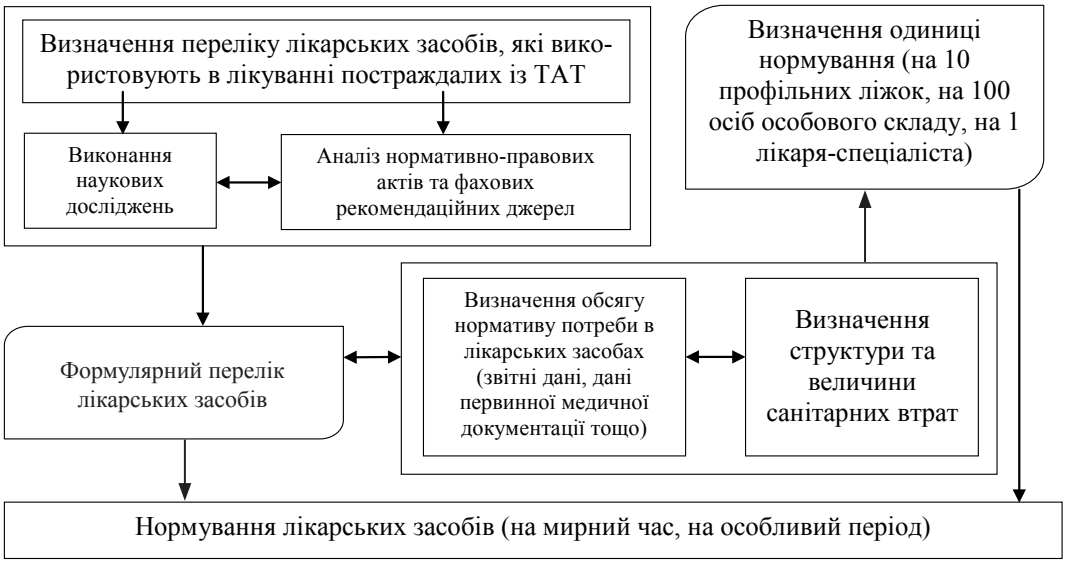

Рис. **Методика нормування ЛЗ медикаментозного забезпечення постраждалих військовослужбовців із торакоабдомінальною травмою**

В основу методики покладено реалізацію представлених розрахунків норм ЛЗ з розрахунку на одного постраждалого військовослужбовця із ТАТ, на десять ліжок профільного відділення та на одного лікаря-спеціаліста профільного відділення.

Норму (N_{ji}) *i*-го препарату з переліку ЛЗ для МЗ *j*-го постраждалого військовослужбовця із ТАТ (на 100 санітарних втрат) розраховано за формулою (1):

$$N_{ji} = S_n Q_{nj} d_{nj} + S_h Q_{hj} d_{hj} + S_{vj} Q_{vj} d_{vj} \ , \qquad (1)$$

де S_n (S_h, S_v) – відсоток санітарних втрат *j*-х постраждалих із нетяжкою (тяжкою, вкрай тяжкою) ТАТ;

Q_{nj} (Q_{hj}, Q_{vj}) – середньодобова потреба *i*-го препарату для МЗ постраждалих із нетяжкою (тяжкою, вкрай тяжкою) ТАТ;

d_{nj} (d_{hj}, d_{vj}) – середня тривалість курсу лікування *i*-м препаратом для МЗ постраждалих із нетяжкою (тяжкою, вкрай тяжкою) ТАТ.

Норму *i*-го препарату на 10 ліжок профільного відділення (N_{10}) з переліку ЛЗ для МЗ *j*-го постраждалого військовослужбовця із ТАТ розраховано за формулою (2):

$$N_{10} = \frac{V\ N_{ji}}{10}\ , \qquad (2)$$

де V – ліжкова ємність 1 ліжка профільного відділення протягом року;

N_{ji} – норма *i*-го препарату з переліку ЛЗ для МЗ *j*-го постраждалого військовослужбовця із ТАТ.

Ліжкову ємність 1 ліжка профільного відділення (V) протягом року розраховано за формулою (3):

$$V = \frac{365}{D_n\ S_n + D_h\ S_h + D_v\ S_v} \cdot 100\%\ , \qquad (3)$$

де D_n (D_h, D_v) – кількість діб перебування на стаціонарному лікуванні *j*-го постраждалого із нетяжкою (тяжкою, вкрай тяжкою) ТАТ;

S_n (S_h, S_v) – відсоток санітарних втрат *j*-х постраждалих із нетяжкою (тяжкою, вкрай тяжкою) ТАТ;

365 – кількість діб на рік.

Норму *i*-го препарату на 1 лікаря-спеціаліста профільного відділення (N_{sp}) з переліку ЛЗ для МЗ *j*-го постраждалого військовослужбовця із ТАТ розраховано за формулою (4):

$$N_{sp} = \frac{N_{10}\ P_{sp}}{P_{dp}}\ , \qquad (4)$$

де N_{10} – норма *i*-го препарату на 10 ліжок профільного відділення з переліку ЛЗ для МЗ *j*-го постраждалого військовослужбовця із ТАТ;

P_{sp} – кількість лікарів-спеціалістів на одне профільне відділення;

P_{dp} – кількість ліжок профільного відділення.

Висновок

У результаті виконаного дослідження створено методику нормування ЛЗ для надання спеціалізованої медичної допомоги постраждалим військовослужбовцям із ТАТ на рівні військово-медичних клінічних центрів Міністерства оборони України, а також здійснено обґрунтування норм ЛЗ з розрахунку на одного постраждалого військовослужбовця із ТАТ, на десять ліжок профільного відділення та на одного лікаря-спеціаліста профільного відділення.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Базунова Н. В., Галушка А. М., Семенів І. П.* / Проблеми військової охорони здоров'я: Зб. наук. праць УВМА. – К., 2013. – Вип. 40. – С. 21–32.

2. *Голуб А. Г., Гульпа В. С., Базунова Н. В. та ін.* / Проблеми військової охорони здоров'я: Зб. наук. праць УВМА. – К., 2012. – Вип. 33. – С. 260–266.

3. *Мельник П. С., Варус В. І.* Основи управління медичним забезпеченням Збройних Сил України в пізніх умовах їх застосування. – НДІ ПВМ ЗС України, 2008. – 360 с.

4. *Matar Z. S.* // The Internet J. Surgery. – 2008. – V. 14, N 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http: //www.ispub.com

5. *Paul Hunt* / UN Economic and Social Council. – 2005. – P. 10–11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.who.int/medicines_tech-nologies/G0510645.Pdf

6. WHO Model List of Essential Medicines (18th list) April 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.who.int/medicines/ publications/essential-medicines/18th_EML_Final_web_8Jul13.pdf

Надійшла до редакції 04. 01. 2015.

А. П. Шматенко, В. В. Трохимчук, А. Н. Соломенный
Украинская военно-медицинская академия, г. Киев

НОРМАТИВНЫЕ ПОДХОДЫ В МЕДИКАМЕНТОЗНОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ ПОСТРАДАВШИХ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ С ТОРАКОАБДОМИНАЛЬНОЙ ТРАВМОЙ

Ключевые слова: военнослужащие, медикаментозное обеспечение, лекарственные средства, нормирование, торакоабдоминальная травма

А Н Н О Т А Ц И Я

Одной из актуальных проблем лечебно-профилактических учреждений здравоохранения и медицинской службы Вооруженных Сил Украины является поиск путей рационализации материально-технического обеспечения медицинских учреждений в соответствии с их потребностями. Внедрение принципов рационального использования материальных ресурсов на научном, организационно-медицинском и медико-технологическом уровнях повышает экономическую эффективность медицинского снабжения. В результате анализа функциональных особенностей формулярной системы выяснено, что она фактически использует традиционный подход нормированного распределения лекарственных средств.

Целью исследования является разработка методики нормирования лекарственных средств для медикаментозного обеспечения пострадавших военнослужащих с торакоабдоминальной травмой.

Объекты исследования – учетно-отчетные документы военно-медицинских клинических центров регионов за пять лет. Предмет исследования – методические подходы, нормативно-правовые акты и организационно-экономические основы системы медикаментозного обеспечения пострадавших военнослужащих с торакоабдоминальной травмой. Методы исследования – статистический и нормативный.

В результате исследования создана методика нормирования лекарственных средств для оказания специализированной медицинской помощи пострадавшим военнослужащим с торакоабдоминальной травмой на уровне военно-медицинских клинических центров Министерства обороны Украины, а также осуществлено обоснование норм лекарственных средств в расчете на одного пострадавшего военнослужащего с торакоабдоминальной травмой, на десять коек и на одного врача-специалиста профильного отделения.

O. P. Shmatenko, V. V. Trohymchuk, A. M. Solomennyy
Ukrainian Military Medical Academy, Kyiv

NORMATIVE APPROACHES IN DRUG PROVIDING SERVICEMEN WITH THORACOABDOMINAL INJURY

Key words: servicemen, drug care, medicines, regulation, toracoabdominal injury

A B S T R A C T

One of the urgent problems of health care institutions Health and Medical Service of the Armed Forces of Ukraine is to find ways to streamline the logistics of medical institutions in accordance with their needs. Implementation of the principles of rational use of material resources in the scientific, organizational, medical and medical-technological levels increases the cost-effectiveness of medical supplies. An analysis of the functional characteristics of the formulary system found that it actually uses the traditional approach rationing drugs.

The aim of the research is to develop methods of rationing drugs for medical software affected servicemen with thoracoabdominal injury. Objects of study: accounting and reporting documents of military medical clinical centers in the region for five years. Subject of research: methodological approaches, regulations and organizational and economic foundations of the system of medical provision affected servicemen with thoracoabdominal injury. Methods: statistical and normative.

The study established a valuation technique medicines to provide specialized medical care for victims with thoracoabdominal trauma servicemen at military medical clinical centers of the Ministry of Defense of Ukraine, as well as the rationale for the rules implemented drugs per injured serviceman with thoracoabdominal trauma, ten beds and per specialist doctor profile office.

Електронна адреса для листування з авторами: tvvo@ukr.net